

PROTOCOL D'ACTUACIÓ PER IMPLEMENTAR MESURES DE SUPORT EXTRAORDINARI AL COMERÇ DE PROXIMITAT D'UNA ZONA EN CAS D'ALTERACIONS DE L'ORDRE PÚBLIC

1. MOTIVACIÓ DE LES MESURES

És responsabilitat dels serveis públics municipals vetllar pel bon manteniment de la via pública i dels espais públics, així com garantir la seguretat i la normalitat de l'entorn més immediat de la ciutadania. Per aquesta raó, en els casos excepcionals en que els aldarulls s'han perllongat en un entorn determinat el comerç de proximitat ha manifestat la seva inquietud per l'impacte negatiu que pot suposar aquesta situació per a la seva activitat econòmica.

Si bé aquestes situacions són extraordinàries, davant la inquietud del sector del comerç sobre l'impacte d'incidents d'aquest tipus, la Regidoria de Comerç i Mercats de l'Ajuntament de Barcelona ha creat un protocol d'actuació per tal de donar una resposta ràpida a les necessitats del sector comercial afectat, coordinant aquestes actuacions amb els protocols existents de Guàrdia Urbana i Serveis de Neteja.

L'objectiu del present document és descriure el protocol d'actuació coordinada de l'Ajuntament de Barcelona davant d'una situació concreta d'inestabilitat que pugui afectar a l'ordre públic i al normal funcionament del comerç de proximitat. Aquest protocol es circumscriu a les competències municipals en relació a l'espai públic i en l'àmbit de l'interès general.

2. DESCRIPCIÓ/ INTRODUCCIÓ/CONTEXTUALITZACIÓ

Barcelona és una ciutat configurada en barris que fonamenten la identitat social i cultural del conjunt de la ciutat. La presència dels mercats i especialment del **comerç de proximitat** han estat fonamentals en aquesta construcció que garanteix la qualitat de vida de la ciutadania, la personalitat i una estructura cohesionada del territori de la ciutat.

En aquest sentit, la Regidoria de Comerç i Mercats de Barcelona, a través de la seva Direcció de Comerç, ha impulsat tradicionalment un seguit d'estratègies per promoure el comerç de proximitat, considerat de forma pacífica com el model de referència i paradigmàtic dins l'estructura econòmica de la ciutat. En l'actualitat, aquest sector representa al voltant del 15% tant del PIB com de l'ocupació de la ciutat.

Les incidències de fort impacte a la via pública –conegudes popularment com “aldarulls”– comporten un factor de risc tant per la seguretat dels veïns i veïnes com per la normalitat de funcionament del comerç als barris. La situació de possibles situacions de conflicte és esporàdica i excepcional a la ciutat. Aquesta excepcionalitat, però, no exclou la **necessitat d'un protocol d'actuació** que garanteixi el retorn a la normalitat del barri a la major brevetat possible, inclosa l'activitat comercial. L'objectiu és garantir que els i les comerciants puguin

realitzar la seva activitat econòmica amb normalitat, la qual cosa permet als veïns i veïnes l'accés als béns i serveis i la millora de la seva vida quotidiana.

Els serveis municipals amb competència per preservar l'ordre i la neteja de l'espai públic ja compten amb un protocol d'actuació establert. Aquest protocol contempla també les comunicacions oportunes a les unitats responsables de la reposició del mobiliari urbà, elements d'il·luminació, senyalització i regulació del trànsit, protecció de les persones i finalment reparacions de desperfectes.

L'Ajuntament pot intervenir només en allò que correspon a l'àmbit i/o espai públic i que sigui de l'interès general. Queda exclosa d'aquest àmbit de competència la reposició de bens privats, que forma part de la responsabilitat del comerç afectat.

3. PROTOCOL D'ACTUACIÓ EN RELACIÓ AL TEIXIT COMERCIAL

En l'estratègia per una ràpida i àgil resposta al sector comercial de Barcelona davant les incidències provocades per aldarulls o actes vandàlics d'importància relativa i/o greu, es proposa el present protocol a partir de les competències pròpies de l'Ajuntament de Barcelona i de la coordinació amb les accions del Districte de la zona afectada.

Així mateix, el protocol es **coordina amb els establerts pels serveis que intervenen en la conservació de l'espai públic i el manteniment l'ordre públic** desenvolupen en el si de llurs competències, en especial referència als equips dels Mossos d'Esquadra (MMEE), Guàrdia Urbana i altres.

L'objectiu principal del protocol és reconèixer les funcions de cada sector municipal implicat i el establir elements de coordinació i transversalitat, si s'escau, entre els diversos agents implicats de la ciutat amb la finalitat d'aplicar actuacions puntuals destinades a minimitzar l'impacte dels efectes derivats de situacions de conflicte continuat a l'espai públic.

3.1 Protocol d'actuació de la Guàrdia Urbana

El cos de seguretat competent per intervenir en cas de manifestacions o incidents similars és el de Mosso d'Esquadra. En aquests casos, de forma excepcional, per motius d'urgència i a requeriment de MMEE, la Guàrdia Urbana pot col·laborar per restablir l'ordre.

Les competències de Guardia Urbana en cas de manifestacions i aldarulls són:

- ① La regulació del trànsit de la zona afectada pels incidents.
- ② La protecció d'edificis i dels treballadors i treballadores municipals.

En el cas del servei de neteja, els equips es situen fóra de la zona de conflicte i protegits per la guàrdia urbana. També es protegiran els equips, si cal, durant la seva actuació en l'espai afectat.

- ③ La demanda preventiva al servei de neteja de la retirada de sacs de runa, contenidors metàl·lics de runa, contenidors d'escombraries o d'altres material dipositat a la via pública que puguin servir per fer-ne un ús violent.
- ④ La detecció d'incidències de prioritat urgent en l'espai públic o/i en el mobiliari urbà es comunicarà, a través de la PDA i el sistema IRIS, als serveis corresponent per a que procedeixin a la seva immediata reparació.

Els agent prendran mesures provisionals adients al lloc (tanques, cons, cinta, etc.) ho comunicaran a la Sala Conjunta del Comandament indicant que s'ha obert una fitxa IRIS mitjançant el sistema PDA.

Els agents restaran al lloc fins l'arribada del servei responsable de la reparació de la incidència. Una vegada el servei de reparació hagi reduït el risc, en funció del tipus d'incidència, els agents decidiran abandonar o romandre fins a la seva resolució.

- ⑤ La detecció i comunicació d'incidències de prioritat mitja o normal. No requereix de presència de Guàrdia urbana perquè no suposen risc immediat per a les persones i/o bens. A través del mateix procediment IRIS es fa l'avís als serveis corresponents per a que planifiquin i facin la reparació o reposició d'elements.

3.2 Protocol d'actuació del servei de neteja

Des dels cossos policials, habitualment la Guàrdia Urbana, o Mossos d'Esquadra es requereix el servei de neteja que sempre actuen a l'espai públic.

En cap cas en l'àmbit privat com aparadors, entrades de pàrquing, finestres, i altres entrades a immobles i/o botigues. Si que s'actuarà en el cas d'afectació de l'espai públic per part de residus i/o vidres trencats per incidents.

Les competències dels Serveis de Neteja en cas de manifestacions i aldarulls són:

- ① A requeriment del cossos policials es realitzen un seguit de tasques preventives de retirades, en un perímetre assenyalat, de contenidors de residus, de runes, mobles, papereres o altra material dipositat a la via pública que puguin ser utilitzats violentament.
- ② Els equips de servei es posen, normalment, fóra de l'abast de la zona a manifestar-se i protegits per la Guàrdia Urbana.

- ③ Es demana una previsió de serveis per a la neteja posterior de la manifestació o aldarull, sempre proporcionada al nombre de persones prevista i a possibilitat que es produeixin incidents.
- ④ L'actuació a la via pública es fa un cop acabada la manifestació i, en cas d'incidents, fins que aquests es donen per finalitzats a indicació de la Guàrdia Urbana (qui a la seva vegada està coordinada amb els Mossos d'Esquadra).
- ⑤ En dependència de l'alteració de l'espai públic normalment es fa l'actuació quan encara no s'ha obert la circulació i amb la protecció de la Guàrdia Urbana. Un cop obert el trànsit, els equips ja actuen en tot l'espai afectat per la manifestació efectuant les tasques pròpies de neteja i, ja sense protecció, fins a deixar l'espai públic en perfecte estat de neteja.
- ⑥ En cas de necessitat es retiren els contenidors i/o papereres que hagin tingut danys, es substitueixen ràpidament i es tornen a lloc els que s'havien tret amb caràcter preventiu.
- ⑦ En cas de que s'hagin efectuat pintades o enganxat cartells a l'espai públic, actuen els equips de neteja de pintades. Amb caràcter d'urgència si són ofensives i després les de caràcter ordinari i que afectin a les parets dels immobles, al terra i al mobiliari urbà.
- ⑧ Es retiren, si hi ha, pancartes no autoritzades.

3.3. Protocol d'actuació de la Direcció de Comerç

Davant de possibles incidents a la via pública que puguin afectar negativament les vendes i la dinàmica comercial i ciutadana quotidiana en qualsevol barri de la ciutat, la Regidoria de Comerç i Mercats, a través de la Direcció de Comerç, fixa el present protocol d'actuacions.

S'actuarà sempre en l'àmbit públic i de l'interès general. En cap cas els ajuts i/o actuacions que es puguin articular des de la Direcció de Comerç es dirigiran a cobrir l'àmbit privat. És a dir, no es restabliran els efectes del vandalisme en els béns mobles privats i/o productes dels comerços afectats.

Mesures d'actuació

- ① La direcció de Comerç nomenarà un/a tècnic/a responsable del protocol.

La seva funció serà, inicialment, coordinar-se amb els referents corresponents de Guàrdia Urbana i Servei de Neteja i, posteriorment, fer el seguiment del desenvolupament i avaluació de les mesures acordades.

- ② Contacte i treball conjunt amb l'equip tècnic corresponent del districte afectat per definir i decidir l'estratègia a seguir.
- ③ Visita per conèixer, sobre el terreny i de la mà del o de la referent del districte, dels representats de les associacions comercials i dels i de les professionals dels comerços de la zona afectada. Es deixarà palès el suport dels serveis de Comerç implicats en el protocol de les mesures de suport, bàsicament la direcció de Comerç i en el seu cas l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona. Així mateix, s'informarà dels recursos que es poden oferir.
- ④ Fer una pre-diagnosi de la situació amb la informació aportada per les persones afectades i el districte.
- ⑤ Treball amb el districte dels efectes generats i definició de possibles mesures d'actuació en funció de les necessitats detectades. Aquestes mesures seran fonamentalment mesures de normalització, millora de l'espai públic, restabliment del mobiliari públic malmès i definició d'un pla de promoció orientat a allò que es detecta com a necessari i útil per retornar a la normalitat.
- ⑥ Definició i acord del pla d'actuació per reactivar el dinamisme comercial del barri i dotar-lo pressupostàriament.
- ⑦ Seguiment de la implementació del pla i presentació un informe d'avaluació.
- ⑧ Avaluació de la coordinació d'aquest protocol amb els protocols d'actuació de neteja i Guàrdia Urbana per millorar els aspectes que hipotèticament calgués.

4. PRESSUPOST

Tant el protocol dels Serveis de neteja com de la Guàrdia Urbana estan inclosos en les actuacions habituals d'aquests serveis municipals i no comporten cap dotació extraordinària en el seu pressupost.

Pel que fa a la Direcció de Comerç, es tracta d'actuacions que venen determinades per situacions excepcionals i de impossible previsió. Per aquest motiu, la Direcció de Comerç no tindrà destinada una partida pressupostària concreta a aquest concepte, però garantirà que es destinin els recursos econòmics suficients per desenvolupar les accions promocionals extraordinàries acordades en la zona o zones afectades. El pressupost estarà subordinat a

l'elaboració i implementació de les accions definides en el pla de treball, que comptarà amb el consens del districte i del comerç de la zona afectada per l'aldarull.